QORTI ĊIVILI PRIM'AWLA

ONOR. IMĦALLEF TONI ABELA LL.D.

Seduta ta' nhar il-Ħamis, 28 ta' Ottubru, 2021

Numru 5

Rikors Numru 993/19 TA

Michael Chetcuti (id 74185M)

vs

Miller Distributors Limited (C344)
u Victor Chetcuti (id 458747M)

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ġuramentat ta' Michael Chetcuti (l-Attur) tal-21 ta' Ottubru 2019 li permezz tiegħu ppremetta u talab is-segwenti:

"1. Illi l-esponenti ghamel perijodu ta' zmien impjegat ma missieru Victor Chetcuti jmexxi hanut f'San Pawl il-Bahar li kien qieghed jixtri dejjem ghan-nom ta' missieru gazzetti u gurnali minn numru ta' azjendi fosthom mill-kumpanija intimata Miller Distributors limited (C344).

2. Illi l-imsemmija socjeta intimata ppresentat ittra ufficjali ezekuttiva kontra l-esponenti ai termini tal-artikolu 166A fis-6 ta' Mejju 2014 (numru 77/2014) li fiha hija talbet minghand l-esponenti u mhux l-intimat missieru l-hlas tas-somma ta' dsatax-il-elf erbgha mija u hamsin ewro u tmien centezmi (€19,450.08c).

3. Illi l-esponenti ppresenta proceduri quddiem dawn il-Qrati jitlob in-nullita tal-imsemmi titolu ezekuttiv u dan stante l-fatt li huwa ma gietx

notifikat personalment imma terzi, biss permezz ta' sentenza moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) fil-15 ta' Mejju 2018 fl-ismijiet Miller Distributors Limited (C344) vs Michael Chetcuti (Rik. Num 147/17CSH) din it-talba giet michuda.

4. Illi l-esponenti ntavola appell fuq l-imsemmija sentenza liema appell jinsab pendenti.

5. Illi l-esponenti ma huwiex id-debitur ta' dan il-kreditu, mentri huwa missieru Victor Chetcuti.

Raguni.

6. Illi l-esponenti qieghed jippresenta l-odjerni proceduri biex jigi dikjarat u deciz li huwa ma huwiex il-legittimu debitur tad-debitu mas-socjeta intimata.

Talbiet.

Jghidu l-intimati konvenuti ghaliex din il-Qorti ma ghandhiex:

1. Tiddikjara u tiddeciedi li d-debitu kif pretiz mis-socjeta` intimata Miller Distributors limited ma huwiex tieghu imma tal-intimat l-iehor Victor Chetcuti.

2. Tiddikjara u tiddeciedi konsegwentement li l-ittra ufficjali fis-6 ta' Mejju 2014 (num 77/2014) hija irrita u nulla u ghalhekk ma jistghax ikollha effett legali kontra tieghu.

Bl-ispejjes l-konvenuti intimata ghas-subizzjoni."

Rat ir-risposta ġuramentata tas-Soċjeta' Miller Distributors Limited (is-Soċjeta' konvenuta) tal-25 ta' Novembru 2019 li permezz tagħha wieġbet u eċċepiet is-segwenti:

"1. Illi in linea preliminari jingħad li t-titolu tas-soċjeta` konvenuta Miller Distributors Limited diġa ġie kkonfermat mill-Onorabbli Qorti tal-Appell permezz ta' sentenza tal-5 ta' Novembru tal-2018 u għalhekk illum huwa *res judicata* (Kopja taż-żewġ sentenzi qedgħin jiġu hawn annessi u mmarkati bħala 'Dok MD 1' u 'Dok MD 2').

2. Illi wkoll fuq linea preliminari, u b'konsegwenza għall-ewwel eċċezzjoni, is-soċjeta` konvenuta għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju u dan stante li m'hijiex il-leġittimu kontradittur u dan peress li t-titolu tagħha għall-ammont pretiż, diġa ġie kkonfermat

mill-Onorabbli Qorti tal-Appell, u *se mai* huwa Victor Chetcuti biss li jista' jwieġeb għall-ewwel talba attriċi.

3. Illi strettament mingħajr preġudizzju għas-suespost, u fil-mertu, l-allegazzjonijiet magħmula mill-attur huma infondati fil-fatt u fid-dritt, u dan kif ser jirriżulta biċ-ċar waqt is-smiegħ tal-kawża, jekk ikun il-każ.

4. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Bl-ispejjeż kontra l-attur."

Rat li l-konvenut Victor Chetcuti notifikat kif trid il-liġi baqa' ma għamel ebda risposta u għalhekk baqa' kontumaċi;

Semgħet ix-xhieda prodotta fil-perkors tal-Kawża;

Rat l-Atti u dokumenti kollha tal-Kawża;

Rat in-noti ta' osservazzjonijiet rispettivi tal-partijiet;

Semgħet lill-abbli difensuri tal-partijiet jittrattaw il-Kawża fis-seduta tat-13 ta' Lulju 2021;

Rat li l-kawża tħalliet għall-lum għas-Sentenza.

Punti ta' fatti

1. Il-Kawża titratta ittra uffiċjali magħmula mis-Soċjeta' konvenuta kontra l-Attur ai termini tal-artikolu 166A tal-Kap 12 tal-liġijiet ta' Malta fis-6 ta' Mejju 2014 (numru 77/2014). Permezz ta' din l-ittra uffiċjali s-Soċjeta' konvenuta talbet il-ħlas tas-somma ta' dsatax-il elf, erbgħa mija u ħamsin ewro u tmien ċenteżmi (€19,450.08).

2. Il-Qorti tifhem li din l-ittra uffiċjali reża esekuttiva ġiet segwita permezz ta' żewġ mandati, wieħed ta' qbid tal-14 ta' Novembru 2015 u ieħor ta' sekwestru tal-10 ta' Novembru 2014. Mis-Sentenza fl-ismijiet Miller Distributor Ltd -vs- Michael Chetcuti tal-15 ta' Mejju 2018, jirrisulta li l-Attur irċieva dawk il-mandati fil-11 ta' April 2016 (ara a' fol 47 et seq).

3. Dik is-Sentenza stabbiliet li skont il-liġi l-Attur kellu 20 ġurnata biex jattakka il-validita' tat-titolu esekuttiv akkwistat mis-Soċjeta' konvenuta. Dan ma għamlux u għalhekk il-proċedura minnu intavolata kienet waħda irritwali. Konsegwentement ċaħdet it-talba għar-rexxissjoni tal-atti tal-ittra uffiċjali imsemmija u kif ukoll għas-sospensjoni tal-esekuzzjoni tal-proċeduri.

4. Il-Kawża odjerna ġiet intavolata fil-21 ta' Ottubru 2019. L-Attur jippremetti fost oħrajn, li intavola appell mis-Sentenza fuq imsemmija u li dan kien għadu pendenti (ara premessa numru 4 a' fol 2). L-imsemmi appell fil-fatt ġie deċiż fil-5 ta' Novembru 2018, cioe' ben sena u fuqhom qabel ma ġiet presentata l-Kawża odjerna. Il-Qorti tittama biss, li dan kien *lapsus calami* għaliex jekk dan "l-iżball" kien wieħed volut, allura dan huwa għemil li ma hu xejn xieraq u deplorevoli għall-aħħar.

5. Tajjeb jew ħażin, l-Appell fuq imsemmi, ikkonferma s-Sentenza tal-Prim Istanza. Konsegwentment b'din il-kawża l-Attur qiegħed jittenta li jġib fix-xejn l-effetti tal-ittra uffiċjali bil-konsegwenza li jeħles mill-konsegwenzi esekuttivi tagħha.

Punti ta' Liġi

6. Fid-dawl taż-żewġ Sentenzi fuq imsemmija, is-Soċjeta' konvenuta teċepixxi ir-*res judicata*. Għalhekk is-suċċess tal-Kawża jiddependi fuq il-fondatezza o meno ta' din l-eċċezzjoni. F'każ li tintlaqa', din il-Qorti ma jkollhiex triq oħra ħlief li tillibera lill-istess Soċjeta' konvenuta u lill-konvenut l-ieħor mill-osservanza tal-ġudizzju.

7. Dwar kif inhu rregolat dan l-Istitut, il-Qrati tagħna kellhom opportunita' li jiżviluppaw l-ermenawtika sentenzjali pjuttost folta. Biex tikkonfigura l-eċċezzjoni tar-res judicata huwa neċessarju li jirrikorru t-tlett elementi ta' ***eadem personæ, eadem causa petendi u aedem re****.* (ara **Sentenza fl-ismijiet Igino Trapani Galea Feriol et -vs- James Agius et tal Qorti tal-Appell tat-2 ta' Lulju 1996**). Jiġifieri dak li jkun qed jintalab fl-aħħar kawża irid ikun bejn l-istess partijiet, l-istess pendenza u l-istess oġġett. Stabbiliti li hekk, il-Qorti għandha tilqa' din l-eċċezzjoni.

8. Il-ħsieb wara dan l-Istitut huwa li jissiġilla għal kollox il-litiġju, altrimenti l-istess kwistjoni bejn l-istess partijiet tibqa' tkarkar għall-eternita'. Din ċirkostanza li hija ta' ordni pubbliku u għalhekk l-effetti tas-Sentenzi għandhom ikun segwiti ad unguem mhux biss għal dak li jkun ġie dibattut fil-proċeduri iżda anke għal dak li seta' jitqanqal u ma tqanqalx.

9. F'dan ir-rigward, **fis-Sentenza fl-ismijiet Joseph Vella vs Emanuel Falzon tal-Qorti tal-Appell tal-25 ta' Frar 1997** ġie affermat illi l-*exceptio rei judicatæ* (u litis pendentia) għandhom bħala fundament il-fatti tal-

interess pubbliku u wkoll għax *'interest rei publicæ ut sit finis litium'* u dan għaliex il-mertu tal-kawża għalkemm distint minn dak ta' qabel jifforma parti mill-istess ħaġa, u jekk il-punt kontravers huwa l-istess hemm lok għall-eċċezzjoni tal-ġudikat, u dan għaliex is-sentenza fuq domanda tikkontjeni impliċ[it]ament ir-riġettazzjoni tal-eċċezzjonijiet kollha li setgħu jitqajjmu għall-istess domanda (ara **XXXVI.I.75**).

Konsiderazzjonijiet

10. Stabbiliti dawn il-prinċipji jmiss li din il-Qorti tikkonsidra l-fatti kif jirrisultaw mill-provi li għandha quddiemha. Jibda biex jingħad li kien hemm żmien ta' dibattitu dwar in-natura tad-digriet li jingħata f'atti ta' ittra uffiċjali ai termini tal-artikolu 166A.

11. Kif diġa' aċċennat, l-Attur naqas milli jikkontesta l-effetti ta' dik l-ittra fit-termini ta' dak li jipprovdi artikolu 166A(5) tal-Kap tal-liġijiet ta' Malta. Cioe' naqas li jikkontesta l-ittra fi żmien 20 jum minn meta kien ġie notifikat bil-mandati fuq imsemmija.

12. F'dan ir-rigward l-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) per Imħallef Philip Sciberras kellha okkażżjoni tikkunsidra n-natura ta' dan il-provvediment mogħti taħt l-Artikolu 166A(5) fis-**Sentenza Panta Marketing & Services Ltd v. George Farrugia, deċiża fit-12 ta' Diċembru 2002.** F'din il-kawża, il-Qorti kienet tat provvediment taħt l-Artikolu 166A(5) u ġie intavolat appell minn dan il-provvediment. L-appellant issolleva preliminarjament il-

kwistjoni li l-provvediment mogħti taħt l-Artikolu 166A kien inappellabbli. Il-Qorti tal-Appell ma qablitx ma din is-sottomissjoni u rriteniet hekk:

"*Ibda biex, fis-sistema delinejata mill-Kodici ritwali taghna l-opposizzjoni ghall-atti ezekuttivi, u in partikolari fejn ikun mahsub li tinkiseb in-nullita jew rexxissjoni taghhom trid issir bi procediment kontenzjuz, u konkluza bi provvediment li jirrapprezenta l-karatteristici ta' sentenza emessa wara l-konkluzjoni ta' provvediment introdott u zvolt skond ilforma tal-process kontenzjuz ordinarju. Fit-tieni lok, il-principju mperanti jibqa' dejjem dak illi, salv li l-ligi ma tipprovdix xort' ohra, sentenza ta' qorti jew tribunal inferjuri hi soggetta ghall-appell*."

13. Fid-dawl ta' dan ir-raġunament hija l-opinjoni konsiderata ta' din il-Qorti, it-tweġiba għandha tkun li dan il-provvediment huwa Sentenza jew digriet definittiv, għaliex dan il-provvediment jiddetermina b'mod definittiv il-validita tat-titolu eżekuttiv miksub ai termini tal-Artikolu 166A(5). Fl-opinjoni ta' din il-Qorti, ċertament ma kinitx l-intenzjoni tal-leġislatur, li wara li Qorti tiddikjara li t-titolu eżekuttiv dik l-istess Qorti, fuq rikors ta' xi waħda mill-partijiet, tirrevedi d-deċiżjoni tagħha, u tiddikjara li t-titolu eżekuttiv huwa wieħed invalidu jew validu, skont il-każ.

14. Imma dato ma non concesso li d-digriet inkwistjoni ma jikkwalifikax għall-ġudikat, anke wara li jkun skatta l-perjodu ta' dekadenza f'artikolu 116A(5), biż-żewġ Sentenzi fuq imsemmija, kemm dik tal-Prim Istanza u l-konferma tagħha mill-Qorti tal-Appell, ma għandu jkun hemm ebda dubbju

f'moħħ il-ġudikant, li bis-saħħa ta' dawn is-Sentenzi, jekk mhux bl-effetti tal-ittra uffiċjali per se, nibet ġudikat bejn il-partijiet.

15. Għalhekk l-eċċezzjoni ta' res judicata fi proċeduri ulterjuri bejn l-istess partijiet tista' tingħata, salv li jkunu jikkonkorru l-elementi kollha li jwasslu għal dan l-Istitut. Għalhekk stabbilit li tassew hemm ġudikat, jmiss li jkun ikkunsidrat jekk dawn il-proċeduri jistgħux ikunu ripellati bl-eċċezzjoni tar-*res judicata.* Kif diġa' aċċennat aktar 'l fuq, l-elementi ta' din l-eċċezzjoni huma tlieta.

16. L-ewwel element l-*aedem persona*. Fis**-Sentenza fl-ismijiet Innocenza Debattista et -vs- Giovanni Farrugia deċiża fit-13 ta' Frar 1958** (**Vol XLII.iii**), l-Qorti qalet li "*biex ikun hemm il-gudikat, jehtieg… li s-sentenza ta' qabel kienet giet maqtugha f'kawza bejn l-istess persuni…*" Illi pero' dan ma jfissirx li *"l-promoturi tal-istess procedura setghu jipproponu mill-gdid kawza identika bl- inseriment ta' persuna taghhom li ma kinitx verament necessarja mill-aspett legali*" (Ara **Cit Nru 1209/00RCP deciża fid-9 ta' Jannar 2002**).

17. Ma hemm ebda dubbju li l-kwistjoni ta' bejn l-Attur u s-Soċjeta' konvenuta hija milquta bl-effetti tal-ittra uffiċjali inkwistjoni. L-inseriment ta' missier l-Attur bħala konvenut, li baqa' strateġikament kontumaċi, ma tagħmel ebda differenza għall-effetti li llum ormai definittivament konkjużi bejn l-Attur u s-Soċjeta' konvenuta. Jekk qatt, l-Attur, għandu dejjem id-dritt ta' rivalsa kontra l-konvenut Victor Chetcuti.

18. It-tieni element *aedem causa petendi.* Għar-rigward tal-*eadem causa petendi*, din il-kondizzjoni tirrikjedi li "*the cause of the claim*" kontenuta fit-talba l-ġdida, tkun l-istess bħat-talba preċedenti u li ġiet deċiża minn Sentenza li għaddiet in ġudikat. Il-**Prof. Caruana Galizia f'"Notes on Civil Law" (Pt.IV p.1428)** jispjega li l-causa petendi hi "*the title on which the demand is based*". Illi għalhekk, din hija t-titlu, cioe', l-fatt ġuridiku li fuqu d-dritt pretiż hu bbażat. Illi sabiex il-kundizzjoni ta' l-*eadem causa petendi* tirnexxi, irid jiġi ppruvat li l-kawżali kontenuti fit-talba l-ġdida hi fondata fuq l-istess fatt ġuridiku li kien jifforma l-bażi tat-talba preċedenti, li ġiet determinata b'sentenza li għaddiet in ġudikat.

19. Fil-proċeduri li waslu għas-Sentenzi ċitati bejn il-partijiet, għalkemm wieħed prettament proċedurali, jimmira li jġib fix-xejn l-effetti tal-ittri uffiċjali inkwistjoni. Anke f'dawn il-proċeduri, l-Attur ukoll jimmira bit-tieni talba li jġib fix-xejn l-effetti ta' dik l-ittra uffiċjali. Di piu', il-fatt li ma ikkontestax l-ittra uffiċjali ma jintitolax lill-Attur li jressaq raġunijiet għal fejn ma jridx iħallas meta tali raġunijiet seta' ressaqhom fil-kontestazzjoni għal dik l-ittra uffiċjali li ma kienx għal fatt li ma ressaqx kontestazzjoni fil-ħin.

20. Huwa għalhekk li t-tagħlim ta' dawn il-Qrati fost oħrajn fis-Sentenza **fl-ismijiet Joseph Vella vs Emanuel Falzon tal-Qorti tal-Appell tal-25 ta' Frar 1997** (supra) huwa fis-sens li l-eċċezzjoni tar-res judicata hija applikabbli għal dawk il-vertenzi li setgħu jitqanqlu in kontestazzjoni. Dan japplika mhux biss għal meta kawża jew att ikun kontestat, iżda ukoll għal

meta il-konvenut jew l-intimat, jibqgħu inattivi billi jaqgħu kontumaċi jew ma jagħmlux dak li titlob minnhom il-liġi, bħal każ odjern.

21. Għal dak li jirrigwarda t-tielet element u cioe' l-*eadem res*, fis-**Sentenza Rabat Construction Ltd vs Cutajar Construction Company Limited** ġie kkonfermat li din għandha "*tinkorpora li l-oggett mitlub fit-talba l-gdida hu identiku ghat-talba precedenti li giet determinata minn sentenza li ghaddiet in gudikat*". Illi l-bażi għal dan l-element hija għalhekk ċara. Is-Sentenza li tikkostitwixxi ġudikat ma tistax timpedixxi talba ġdida milli tiġi proposta quddiem il-Qorti, jekk dik hi ntiża sabiex tottjeni xi ħaġa differenti għal dak li kien ipprova jitlob b'talba preċedenti li ġiet determinata minn Sentenza. Għal din il-Qorti huwa ċar, li dak li qed jitlob l-Attur f'din il-Kawża huwa dak li kien qed jitlob fil-proċeduri l-oħra: li jopponi għal ħlas reklamat mis-Soċjeta' Attriċi. Għalhekk il-Qorti thoss li anke dan l-element hu pprovat.

22. Fl-aħħar nett il-Qorti tosserva li dak li jrid l-Attur f'dawn il-proċeduri hu li jġib fix-xejn l-effetti tal-artikolu 166A(5) tal-Kap 12 tal-liġijiet ta' Malta. Li kieku din il-Qorti taċċetta li din il-proċedura tkun sorpassata permezz ta' proċeduri bħal dawk li għandha quddiemha din il-Qorti biex b'hekk l-Istitut krejat bis-saħħa ta' artikolu 166A rigward krediti partikolari jkun perikolat għaliex jiġi reż ineffikaċi. In parole povere, dak li ma jistax jidħol mill-bieb, ma hux sewwa li jitħalla jidħol mit-tieqa.

Decide

Għaldaqstant għar-raġunijiet fuq imsemmija, din il-Qorti qegħdha taqta' u tiddeċiedi l-Kawża bil-mod segwenti:

Tilqa' l-ewwel eċċezzjoni tar-res judicata tas-Soċjeta' konvenuta.

Tiċħad għalhekk it-talbiet kollha tal-Attur.

Spejjes tal-Kawża a' karigu tal-Attur.

Imħallef Toni Abela

Deputat Reġistratur